

Kritinio mąstymo užduotys

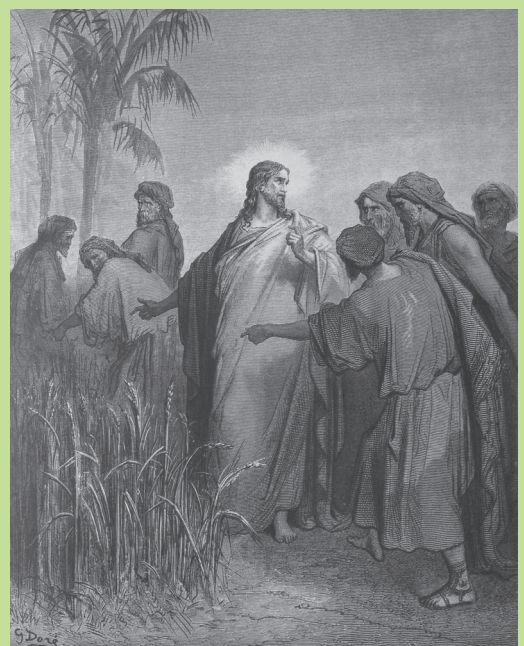
Biblijos papročiai

1. Užduotis. *Moralinės problemos kėlimas remiantis Šventuoju Raštu*

Perskaityk Naujojo Testamento ištrauką ir suformuluok moralinę problemą pagal vieną iš šių aprašymų, iškelk moralės klausimą.

- A.** ***Moralinė problema** gali kilti dėl asmeninio intereso ir žmogaus vertybių sankirtos. Toks moralinis klausimas kyla, kai siekiama pateisinti elgesį, kuris atrodo naudingas, bet nėra teisingas. Tai yra faktų ir vertybių problema, kurios pavyzdys galėtų būti: meluoti ar sakyti tiesą, tačiau tiesa ne visada naudinga.*
- B.** ***Moralinė problema** galbūt kyla iš tam tikro emocinio žmogaus patyrimo, t. y. gėdos, kaltės ar puikybės jausmo. Šie jausmai intuityviai skiriasi nuo kitų jausmų, pavyzdžiui, religinių ar estetinių. Moraliniai jausmai siejami su simpatija, užuojauta, gailesčiu. Moralinis jautrumas būdingas žmonėms ne vienodai, o didele dalimi priklauso nuo to, kaip žmogus buvo auklėjamas. Pavyzdžiui, asmenys, turintys raidos sutrikimų, gali nejauti kaltės ar gailesčio, elgtis šiurkščiai, impulsyviai, savanaudiškai.*
- C.** ***Moralinė problema** gali būti susijusi su požiūriais, nesutampančiais su kitų žmonių įsitikinimais. Tai gali būti skirtingų nuomonių, pasaulėžiūros, pareigų sau ir kitiems susidūrimas. Įdomu, kad dėl šių prieštaravimų gali būti sudėtinga pritaikyti aukšinę taisyklę kaip universalų moralės principą.*
- D.** ***Moralinę problemą** sukelia tokie veiksmi, kuriais asmuo gali padėti arba pakenkti kitiems ar sau pačiam. Moralinį susirūpinimą gali kelti ir kas nors gera (gėris), nors dažnai žmonės mano, kad moralinė problema kyla, kai susiduriama su tam tikru klaidingu veiksmu. Pagal šią apibrėžtį labai nedaug žmonių sprendimų ir veiksmų yra neutralūs – be pasekmių, galinčių padėti arba pakenkti kitiems arba sau. Šiuo požiūriu neatsargumas ir netyčiniai veiksmi, pvz., avarija, yra moralinė problema.*

Giustavas Dorė. Jėzus ir fariziejai, 1866

A. (Ką reiškia..?
Ką nori pasakyti..?)
(Ar įmanoma... iš tiesų
egzistuoja... teisinga..?)

Evangelija pagal Matą
23, 1–12

¹ Anuomet Jėzus kreipėsi į minią ir į savo mokinius: ² „Į Mozės krasę atsisėdo Rašto aiškintojai ir fariziejai. ³ Todėl visa, ką jie liepia, darykite ir laikykitės, tačiau nesielkite, kaip jie elgiasi, nes jie kalba, bet nedaro. ⁴ Jie riša sunkias, nepakeliamas naštas ir krauna žmonėms ant pečių, o patys nenori jų nė pirštu pajudinti. ⁵ Jie viską daro, kad būtų žmonių matomi. Jie pasiplatina maldos diržus ir pasididina apsiaustų spurgus. ⁶ Jie mėgsta pirmąsias vietas pokyliuose bei pirmuosius krėslus sinagogoje, ⁷ mėgsta sveikinimus aikštėse ir trokšta, kad žmonės vadintų juos „rabi“. ⁸ O jūs nesivadinkite „rabi“, nes turite vienintelį Mokytoją, o jūs visi esate broliai. ⁹ Ir nė vieno iš savųjų nevadinkite tėvu, nes turite vienintelį Tėvą danguje. ¹⁰ Taip pat nesivadinkite mokytojais, nes jūsų vienintelis Mokytojas yra Kristus. ¹¹ Kas iš jūsų didesnis, tebūnie jums tarnas. ¹² Nes kas save aukština, bus pažemintas, o kas save žemina, bus išaukštintas.“

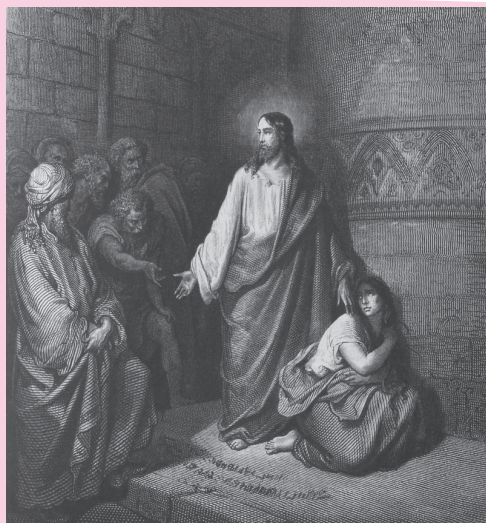
C. (Kas tai yra..?
Kas įrodo..?
(Kodėl..?)

B. (Kaip šis pasakojimas
susijęs...? derėtų suprasti...
galima interpretuoti..?)
(Jeigu.., tai..?)

D. (Koks yra..?
Kokių minčių kelia..?)
(Kuo ši ištrauka svarbi..?)

2. Užduotis. Istorinė kritinė teksto analizė

Giustavas Dorė. Jėzus ir fariziejai, 1866

Perskaityk Naujojo Testamento ištrauką, išanalizuok ją pagal lentelėje nurodytus aspektus ir klausimus, PAGRĮSK, kad Jėzaus susitikimas su moterimi (Bažnyčios Tradicija atpažįsta ją kaip Mariją Magdaliotę) evangelijose yra tikras įvykis.

KONTEKSTAS:

kuriuo istoriniu laikotarpiu gyveno Jėzus? Ką jau žinai apie to laikotarpio valgymo papročius? Kaip istorinis kontekstas padeda geriau suprasti tekstą?

Raktažodžiai:

ką reiškia (ne)pripažinti, kad „Jėzus, būdamas Dievas ir tikras Žmogus, turės mirti“?

Ką reiškia Jėzaus žodžiai: „Išpildama aliejų ant mano kūno, ji tai padarė mano laidotuvėms.“?

Mt 26, 6–13
Patepimas
laidotuvėms

⁶ Kai Jėzus viešėjo Betanijoje, Simono Raupsuotojo namuose, ⁷ atėjo moteris, alebastriniu brangaus kvapiojo aliejaus indu nešina, ir jam, sėdinčiam prie stalo, išpylė ant galvos. ⁸ Tai pamatę, mokiniai pasipiktino ir kalbėjo: „Kam toks eikvojimas? ⁹ Juk buvo galima aliejų brangiai parduoti ir išdalyti pinigais vargšams.“ ¹⁰ Tai išgirdęs, Jėzus tarė: „Kam skaudinate moterį?! Ji man padarė gerą darbą! ¹¹ Vargšų jūs visuomet turite su savimi, o mane – ne visuomet. ¹² Išpildama aliejų ant mano kūno, ji tai padarė mano laidotuvėms. ¹³ Iš tiesų sakau jums: visame pasaulyje, kur tik bus skelbiama ši Evangelija, ir jos atminimui bus pasakojama, ką yra padariusi.“

Pagrindiniai veikėjai, jų santykiai su Jėzumi:

koks buvo Jėzaus viešnagės Raupsuotojo namuose tikslas?

Kodėl mokiniai piktinosi? Kodėl apie moterį bus pasakojama, kol bus skelbiama Evangelija?

**Teksto pobūdis,
žanras:**

koks evangelijų pasakojimo pobūdis – grožinis literatūrinis, istorinis, alegorinis mitinis, teologinis, mišrus?

**Biblijos autorius ir
adresatas:**

kas yra įkvėptasis šio teksto autorius? Kam buvo adresuotas šis Evangelijos pasakojimas?

**Svarbiausi, susiję
įvykiai:**

*ką reiškia toks moters ir Jėzaus susitikimas hebrajų kultūros kontekste?
Kaip skiriasi mokinių ir moters požiūris į brangų aliejų, išpiltą ant Jėzaus galvos?*

**Ištraukos reikšmė,
prasmė:**

kokia pasakojimo pagrindinė mintis išaiškėja? Kuo grindžiamas krikščioniškasis tikėjimas šiandien, kad evangelijų pasakojimas apie Jėzų, Jo žodžiai ir susitikimai su žmonėmis yra tikri?

**Asmeninė nuomonė,
patirtas įspūdis:**

*kaip manai, kodėl šiais laikais svarbu tikėti Jėzaus žodžiais?
Kodėl kai kuriuos piktina, kad bažnyčia trokšta, jog paleistuvės, nusikaltėliai ir kiti nusidėjėliai, gyvenantys neteisiai prieš Dievo valią, patirtų išganymą?*

3. Užduotis. Teksto analizė. Deklaracijos kūrimas

Jau žinome, kad Šventasis Raštas ir Bažnyčios Tradicija ištikimai liudija santuokos vertę, kuri kyla iš paties Kūrėjo sumanymo sukurti žmogų kaip vyrą ir moterį, kur „du taps vienu kūnu“. Šis mokymas nurodo, kad tai ne svetimų asmenų sąjunga, kurie nepriklauso vienas kitam ir todėl negali tapti vienu kūnu. Priešingai, tai sąjunga dviejų asmenų, viena kitą papildančių asmenybių susiliejimas, kuriuo, stiprėjant žmonijos susvetimėjimui, žmogaus būties turtingumas vėl atskleidžiamas ir patiriamas sukuriant vienį. O vyriškųjų ir moteriškųjų lytinių organų papildomumas tėra daug stipresnio dvasinio papildomumo simbolis fiziniu lygmeniu.

Šiais laikais seksualinio gyvenimo propagavimas tiek žiniasklaidoje, tiek gyvenime daro jaunimui tokį spaudimą, kad tampa viso gyvenimo stabu...

- Perskaityk straipsnį – interviu su G. Vaitoška apie skaistų gyvenimą iki vedybų. Remdamasis nurodymais užpildyk lentelę.
- Remdamasis lentele ir įgytomis žiniomis sukurk „skaistaus gyvenimo deklaraciją“, ginančią jaunimo skaistumą ir santuokos neišardomumą, atitinkantį Bažnyčios mokymą.

Egzistenciniai klausimai, kuriuos turiu kelti kaip žmogus, sukurtas pagal Dievo paveikslą ir svajojantis ateityje kurti šeimą ir įvykdyti šį pašaukimą.

Moralės klausimai, susiję su mano ir kito asmens laisvės nepažeidžiamumu.

Melas, klaidingi klausimai, klaidingos abejonės, kurios tampa seksualinio nesusivaldymo priežastimi.

Sutuoktinių kūno kalba. Kas ja pasakoma?

Išlaisvinanti tiesa kaip galia kūnui. Kokia ji?

Skaistaus gyvenimo deklaracija

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.